

KMETSKE LIST

Številka 3

Ljubljana, dne 17. januarja 1940

Leto XXII

Za pravico avtoritete

Po zadnjih poročilih dobimo v kratkem nov volilni zakon, čigar načrt je bil že objavljen. V glavnem je vlada ta osnutek sprejela brez večjih sprememb. Vse kaže, da pomeni

novi volilni zakon

težnjo za prehod iz avtoritarnega režima nazaj v demokracijo. Podrobneje o zakonu samem govorimo na drugem mestu in bomo še spregovorili, ko bo objavljeno uradno besedilo. Na vsak način pa je treba pozdraviti težnjo po demokratizaciji našega političnega življenja. Vsi samo želimo, da bi bila ta demokratizacija tudi v resnici izvedena in se ne bi zgodilo kakor, žal, že tolikokrat. Imamo vrsto dobrih in smotrnih zakonov, ki pa se ne izvajajo. Kje tiče vzroki za to? Vsi čutimo ali vsaj slutimo, da je premajhno spoštovanje in preohlapno izvajanje zakonov skeleča rana, ki razjeda vse naše življenje. Kdo je tega kriv?

Na to vprašanje odgovor ni tako lahek, kakor se na prvi pogled zdi. Zato ne bomo neposredno odgovarjali, ampak bomo skušali v naslednjem nanizati nekaj misli, ki utegnejo pripomoči do razčiščenja in jasnosti v pojmi. Zdi se nam, da je vprav trenutek, ko prehajamo v novo dobo jugoslovenskega političnega življenja, kakor nalašč izbran za to.

Red in spoštovanje

V vsaki organizirani družbi mora vladata red. Pogoj za red je medsebojno spoštovanje oblasti, ki jo postavlja ljudstvo samo po svojih zastopnikih, pa tudi spoštovanje ljudstva s strani oblasti.

V vrenju in trenju povojnih dni se zdi, da smo pri nas te osnove uspešnega sožitja in sodelovanja nekam usodno prezrli. Značilna slaba lastnost vsega našega javnega življenja je bil dolga leta naravnost obupen nered.

Ze gospodar na vsakem kmetem posestvu ve, da poslu ne sme dati takega novega ukaza, s katerim bi prejšnjega preklical, dokler prvi ukaz ni v celoti izvršen. S tem bi — kakor pravimo — sam sebe tolkel po zobeh in zbudil v poslu občutek, da vajeji svojega gospodarstva nima prav v rokah. Tudi temelj vojaškega reda je pravilo, da nadrejeni dajaj podrejenemu šele tedaj nove ukaze, kadar je stare izvršil, nikoli pa sredi dela takih, ki bi prejšnje z njimi razveljavil.

Pri nas se je, žal, zgodilo ravno narobe. Naredbe in uredbe so se vrstile kakor kobilice, druga je čisto nasprotovala drugi, jo razveljavljala, jo zopet vzpostavljala, pa jo spet deloma razveljavila in se

umaknila tretji, ki je vse prejšnje postavila na glavo. To je zanašalo zmedo v vso našo upravo, od najvišjega urada pa do najmanjše podeželske občine.

Naravno je, da tak način dela odmeva povsod, celo v zadnji bajtarski družini v najbolj skriti hribovski vasici. Ljudje dobe občutek kakor potniki v vlaku, ki vozi po razmajanih tirih. Gre sicer naprej, vendar obstoja vedno strah, da se bo nenadoma kje ustavil, da bo obtičal. In s takim občutkom gineva zavest varnosti, zavest smotrnosti, z njo pa spoštovanje. Nered, brezglavost in nesmotrnost je smrt vsake avtoritete. Ne tuja propaganda, ampak tiste pojavi so tiste »podtalne« sile, ki rušijo zadovoljstvo in avtoriteto. Vsak politik-psiholog (dušeslovec) bi moral namreč vedeti, da je tudi najhujša gotovost človeku ljubša in znosnejša kakor najbolj rožnata negotovost.

Ako bo novi zakon mogel z novimi volitvami odstraniti ali vsaj bistveno omiliti brezglavost in breznačelnost v našem javnem življenju, potem bo z njim opravljeno veliko delo in storjen zajeten korak naprej.

Kot zavedni državljani to upamo in tudi pričakujemo. Po vseh dosedanjih izkušnjah pa nam nihče ne more in ne sme zameriti, ako nas muči še cela vrsta skrbi. Godi se nam kakor tam, kjer je pisano: Duh je voljan, a meso je slabo.

Tudi tu verjamemo, da je bil duh voljan in je obstojalo mnogo dobre volje za pravilno ureditev razmer. Ali —?!

Ovire in težave

Preden se zgodi kaj drugega, je treba vzpostaviti avtoriteto in vero, resnično zupanje v njeno nepristranost. Ali pretiravamo, če trdimo, da je pri nas prav to vprašanje tista Maginotova črta, ki jo bo treba premagati?

Zaman je vsako govorjenje o enakopravnosti, demokraciji in drugih lepih geslih. Narod hoče dejanj, ki so lahko čisto neznačajna, vendar tudi brez besedi prepričevalna.

Najmanj in največ, kar narod zahteva in pričakuje, je želja, da naj bodo pred zakonom vsi državljani enaki, kakor smo vsi ljudje enaki pred Bogom. Ta enakost bi morala biti taka, da zakon nikomur ne bi smel biti orodje za doseg njegovih osebnih ciljev.

Zlasti usodno bi bilo, ako bi kdo ali kaka skupina ljudi kdaj skušala zakone in zakonodajo izkoriščati v svoje posebne in morda celo osebne namene. S tem bi izpodkopala vero v nepristranost in omajala za-

upanje v avtoriteto oblasti, kar je pomemben pogoj za ohranitev reda.

Prepričani smo, da je velika večina državljanov z nami istih misli, zato pa tudi pada — ali bi vsaj padla tem temnejša senca na vse one, ki skušajo — ali bi skušali ta temeljna načela pogaziti.

Njim mora veljati ves boj. Samo ti ljudje namreč pomenijo tisto strašno Maginotovo črto na domačih tleh, ki narodu ovira dostop in prisrčen, iskren odnos do svoje lastne domovine.

Red v upravo

Za doseg dobrega sožitja, za pomirjenje duhov in za napredek sploh, je nujno potrebna dobra uprava na vseh področjih. Hitro in točno delo, spoštovanje sposobnosti in prelom s protekcionizmom so pogoji, ki vsaki upravi koristijo.

Kakor vemo iz skušnje, se mati narava kaj malo briga za človeške muhavosti in nerodnosti. Lahko kdo zagleda luč sveta kot sin ali hči kdo ve kakšne veličine, pa mu narava vendar noče dati nobene duhovne dote na pot. Lahko pa prijoka na svet v največjem siromaštvu in se prebija skozi detinstvo kot pastirče, pa ga narava obdari kakor Teslo in Meštroviča, ta dva velikana jugoslovenskega duha.

Ker je tako, mora tudi pri izbiranju ljudi za upravni aparat države, banovine in občine odločati samo sposobnost posameznika. Gorje, ako bi se tu sedaj upoštevali oziri na pokolenje, še večje, ako bi odločali oziri na stranke! S takim postopanjem bi rušili temelje vsakega reda, zanašali v javno življenje nezadovoljstvo, brezbržnost ali celo upornost in sami sebi kopal prepade.

Upajmo, da bosta novi volilni zakon in po njem izvedene volitve dala narodu možnost, da si izbere take zastopnike, na katere smo v tem razmišljanju opozorili. Pravimo: prepričati! V kolikor pa so se že morda kje ugnezdile, jih bodo morali do korenin iztrebiti, čeprav bi morda kje zbolelo. To je največja zahteva našega obstoja, to je pogoj naše varnosti in najbolj zanesljivo poročstvo naše moči.

O IZSELITVI NEMCEV IZ JUGOSLAVIJE

Je te dni govoril na shodu JRZ senator g. Joca Georgijević iz Vršca. V svojem govoru je dejal med drugim, da za sedaj še ne obstoji namera izseliti vse Nemce. »Gotovo pa je, da bodo morali zapustiti našo državo tisti Nemci, ki se ne morejo sprijazniti z našo državno ureditvijo. Jugoslavija ima pravico da se znebi vseh nemirnih in nezadovoljnih elementov ter jih prisili k izselitvi. Kdor bo ostal v Jugoslaviji, bo moral postati popolnoma Jugoslovan in se odreči vseh manjšinskih pravic.«

Sredi voinega gospodarstva

Nenadne spremembe v državnem gospodarstvu nam kažejo, da se i naša država pripravila na vse možnosti, ki se utegnejo na mah pojaviti kot odločilne važnosti za njen obstoj.

Obdavčenja raznih vrst so bila vedno točno zrcalo prilik, v katerih so države živele. Mala obdavčenost dokazuje ali nizko razvojno stopnjo ali pa nepotrebnost, da bi država segala v dohodke in imovno državljanov zato, da bi krila svoje izdatke. Višja razvojna stopnja globoko prizadeva omenjene vire tudi v povsem mirnih časih.

Kadar pa nastopijo spremembe, ki dosežejo svoj višek v popolno nasprotnem stanju — vojni, takrat zrastejo te potrebe do ogromnih višin.

Anglija in Francija sta za vojne izdatke pritegnili kot glavni vir dohodkov pridobitno. Obe deželi sta gospodarsko zelo razviti in stalež, ki živi od pridobitine, zelo številen in razpolaga joč z velikimi dohodki. Nemčija je zvalila glavno breme na industrijo in delavstvo.

Države, ki niso gospodarsko tako zgrajene, se morajo ogledati po drugih davčnih virih.

Odkar moramo pri nas računati s tem, da obstoje resne nevarnosti za našo voljo, ostati izven neposrednih vojnih dogodkov, smo tudi mi nujno morali doživeti nove posege v davčno moč državljanov.

Ni najtežjega pomena okolnost, da so najprej bili ustanovljeni avtomobili. Zdi se lahko, da ta omejitev ne bo dolgo trajala in tudi, da ne, bo učinkovala olajšujoče za široki narod, čeprav bi še dolgo trpela.

Važnejše so odredbe o povišanju skoro vseh davščin, to je davkov, taks in trošarin. Pri prvih so zvišane stopnje za tako zvani obrambni prispevek, ki služi ojačenju naše vojne sile. Takse so neka vrsta odškodnine, ki se plačuje za posamezna dela in rešitve raznih oblastev. Zlasti sodne takse so doživele občutno povišanje, takšno, da se kar s hitrico bližamo času, ko bo vsakdo premišljajal in premišljajal stopiti kdaj na sodišče. Zapazilo se je, da ljudje ves razpoložljivi denar vlagajo v blago, zlasti pa v nepremičnine in zato je povišana taksa za take pogodbe.

Posebej pa je važno postopanje države pri trošarinah. Ze dozda se je opazalo trajno nagnjenje osrednje oblasti, ta dohodninski vir čim bolj pritegniti na njeno razpolaganje, čeprav je splošno veljavno načelo, da naj trošarine služijo krajem in ljudem, kjer so bile pobrane. Trošarine so davščine, ki se najbolj prilagajajo gospodarskim razmeram določenega kraja in ki so ravno zaradi tega kar najbolj različne po raznih mestih. Dosedanja vloga trošarin bo vsekakor v kratke mtemeljito spremenjena. To kaže sedanji primer trošarine na vino in žganje in sicer po dveh plateh: po svoji višini, k' je znatno prekoračila prejšnjo in v tem, da se odvzame neposrednemu pobiranju po banovinah ter predkazuje v roke državi sami. Vse to s takošnjo veljavo. Ta postopek nam nakazuje pot, po kateri bodo šle nujno ostale stvari. Pove nam pa tudi, da se vsa pažnja odvrta od samoupravnih enot in prenaša na državno celoto. Banovinski proračuni so v zadnji polovici leta postavljeni pred vprašanje, kako jih bo mogoče izvesti in izvršiti, ko so vendar samo dohodki iz trošarin bili med prvimi postavkami.

Trošarine, pobrane v Sloveniji, so se v malih procentih vračale k nam. Dozda so jih pretežno dobivale druge banovine z manjšo gospodarsko močjo. Te so od nas jemale razno industrijsko blago in obrtniške izdelke ter so v imenovani obliki prejemale nekakšno odškodnino za odjem blaga.

Vsote, ki jih bodo dajali razni poviški vseh tu obravnavanih davščin, bodo pa mogle kriti le nek del potrebnosti, ki jih vojna pripravljeno zahteva. Zato tudi posebno glede ostalih trošarin ni pričakovati drugega postopka. A vse te povišane dajatve predstavljajo le uvod v nadaljnje zahteve. Po tem potu bomo šli še dalje. Tem bolj, ker je sloj, ki plačuje pridobitno, šele v začetnem stanju razvoja in ker so tudi dohodki tega sloja razmeroma majhni.

Zanimivo poglavje predstavlja znižanje zemljiškega davka, ki se dogaja istočasno s povišanjem obdavčenja drugod. To si mnogi razlagajo z dvema verjetnima okoliščinama: da ne more biti govora o kaki reformi kmetijske zaščite in da je treba vsaj na ta način upoštevati žrtve, ki se na drugi strani terjajo od kmeta: delo, živina, služba za domovino, kri za domovino. Kmetstvo ljudstvo tvori tri četrtine države. Toda v nečem morebiti obstoji le navideznost: povišanje davščin vleče za seboj povišanje cen. Kar bo kmet prihranil pri davkih, bo več izdal pri nakupu stvari, ki so mu neobhodno potrebne in ki jih more dobiti samo od industrije in obrti. Spremenjen bo dejansko

le pobiratelj davka, ne davek sam. To bi se dalo izravnati s povišanjem cen za kmetijske proizvode in nadalje spet z zmanjšanjem denarne vrednosti. Da bo tudi ta reč imela besedo, kaže povišanje cen, izvršeno pred povišanjem davščin.

Pričenja se krogotok, ki ga že poznamo. Imovina vsakogar se bo z vedno novimi dajatvami neprestano manjšala; potrebe zajednice bodo rastle v razmerju z nalogami, ki jih bo imela in v razmerju s stroški teh nalog. Človek bo moral zbrati vse sile, da bo prebil to stanje, ki bo iz dneva v dan težje. Prihranki bodo izključeni, vsak večji dohodek bo le navidezen in požrt od naslednjega izdatka, ki bo prežal nanj.

Za ta čas se podaja torej nauk, ki naj mu nihče ne skuša uiti: *Ze danes pretehtaj vse nepotrebne izdatke; ze danes pomnoži svojo pridnost in delavnost, čeprav ne bi moral neposredno z orožjem braniti svojih meja; s skrajnim naporom in skrajnim varčevanjem bomo ohranili vsaj to, da bomo po končanem vrtincu spet z veseljem pričeli ustvarjati za bodočnost.*

Sredi vojnega gospodarstva moramo graditi temelje za gospodarstvo v miru!

Doma in drugod

FINANČNI MINISTER O TROŠARINI

Z ozirom na nezadovoljstvo, ki ga je ponekod zbudila nova uredba o državni trošarini na vino in žganje, je dal finančni minister g. dr. Juraj Šutej tole izjavo:

Razni pojavi, ki spremljajo uvedbo novih fiskalnih uredb, me pripravljajo do tega, da proti svoji navadi stopim pred javnost z odkritimi besedami na naslov tistih, ki se jih tiče.

Široki krogi gospodarstvenikov vseh kategorij so sprejeli nove fiskalne ukrepe s tistim razumevanjem in mirom, ki odlikuje resne državljane v teh težkih razmerah in resnih časih. Edino uvedba državne trošarine na pijače, posebno na vino, je zbudila nekoliko vidnejše razburjenje.

Glede obremenitve konsuma vina pa dejansko ni nastala nova posebna sprememba. Stopnja trošarine je z neznatnimi spremembami ostala ista, sprememba je samo v tem, da te dajatve ne pobirajo več banovine, ampak država, in v tem, da se je namesto raznih sistemov izterjevanja uvedel en sam sistem za vse področje države. To je pa že od nekdanj želja i pridelovalcev in konsumentov vina.

Zoper trošarino na vino so i nekateri vinogradniki i nekateri točilci, češ da se bo trošarina v celoti prevalila na pridelovalce. Ne vem, zakaj naj bi se to moralo zgoditi z državno trošarino, če se ni zgodilo z banovinsko. Uredba daje pridelovalcem kot takšnim vso zaščito, vlada pa resno proučuje ukrepe, ki naj pridelovalcem zagotove primerno ceno.

Dalje trde, da se bo zaradi uvedbe državne trošarine povečalo tihotapstvo vina. Da potolažim tiste, ki se tega boje, naj izjavim, da sem že izdal primerne ukrepe, takšne, da bo zaradi njih postalo tihotapljenje zelo nerentabilen in nevaren poklic. A tudi ne glede na to že poštenje trošarinskih določil samo po sebi onemogoča tihotapljenje, ki je bilo doslej možno zaradi raznih sistemov v raznih banovinah.

Nekateri so napovedovali — celo v listih — da bo popis zalog neizogibno povzročil spopade z organi oblastev. To trditvev — ki jo moram spričo današnjih razmer imenovati najmanj, kar lahko rečem, nerazumljivo — je najbolj postavil na laž miren potek popisovanja zalog v vsej državi. Nekateri točilci so na nekem sestanku iz-

javili, da ne bodo vodili predpisanih registrov. Prepričan sem, da je bila to trenutna nepremišljenost in da bodo tudi oni v celoti izvršili svojo dolžnost, ne da bi se bilo treba zatekati k prisilnim ukrepom, ki mi jih zakonita določila dajejo na razpolago.

Dalje mislim, da mi ni treba posebej dokazovati, kako nerazumljiva in neumestna je zahteva tistih interesentov, ki trdovratno zahtevajo, da naj se ravno zdaj v teh težkih finančnih razmerah zniža ali celo ukine trošarina, tista trošarina, ki so se proti njej resda že 10 let borili, a so jo ves ta čas tudi plačevali. Da ima vsa ta akcija proti trošarini neko drugo ozadje, takšno, ki ni v direktni zvezi z zainteresiranimi gospodarskimi panogami, se vidi najbolj tudi iz tega, ker skušajo izmalčiti smisel neke moje nedavne izjave in mi podtakniti namere, ki so mi docela tuje. V celoti vztrajam pri tem, kar sem rekel, da sem dal pridelovalcu-vinogradniku popolno zaščito, poskrbel bom pa — in to dodajam zdaj — da bo ta zaščita tudi popolnoma uspešna. Dalje ostanem pri tem, da se mi zdi potrebno, naj dam še kakšno posebno zaščito, razen že dovoljene kletarjem-trgovcem; naposled vztrajam pri tem, da vsa fiskalna reforma upošteva gospodarsko najslabše in terja žrtve od gospodarsko najmočnejših, ki lahko prispevajo večje žrtve za povečanje državne potrebe. Kdor pozna razmere in kdor zasleduje fiskalno politiko v drugih državah, bo moral priznati, da je sedanja fiskalna obremenitev pri nas zdaleč manjša od tiste, ki bi jo država za svoje potrebe imela pravico že danes terjati od svojih državljanov. Zato mislim, da je potrebno, da ima to vsakdo pred očmi.

VOLILNI ZAKON JE VLADA ODOBRILA

Vlada je sprejela besedilo novega volilnega zakona za volitve narodnih poslancev in bo verjetno v kratkem tudi uveljavljen.

Načrt volilnega zakona določa, da se volitve narodnih poslancev izvrše s svobodnim, splošnim, enakim, proporcionalnim in tajnim glasovanjem. Volitve bodo istočasno v vsej državi. Oblasti ne smejo 15 dni pred volitvami in tri mesece po volitvah sklicati volilcev na vaje, razen v nujnih primerih.

VOLIŠČA IN VOLILNI ODBORI

Volišča bo določilo okrajno sodišče. Občine z več kot 800 volilci bodo imele več volišč.

Predsednika volilnega odbora imenuje okrajno sodišče in to prvenstveno iz vrst sodnikov, sodnih uradnikov ali absolviranih pravnikov. Na vsakem volišču sešteje po končanih volitvah volilni odbor glasove posameznih kandidatov in napravi o tem zapisnik. Zapisnik v dvojniku dobi tudi čuvar skrinjice. Ko je to delo končano, odnese predsednik ves volilni material okrajnemu volilnemu odboru. Ko dobi okrajni volilni odbor z vseh volišč okrožja zapisnike, prične s štetjem oddanih glasov. Število glasov, ki jih je dobila kaka lista, se deli z 1, 2, 3, itd. in končno s številom poslancev za dotično okrožje. Od dobljenih števil se vzame toliko največjih, kolikor je v dotičnem volilnem okrožju treba izvoliti poslancev in dodeli odpadajoče mandate na posamezne kandidatne liste.

POSLANCI Z DRŽAVNE LISTE

Državni odbor bo ugotovil število glasov, ki so jih dobile vse okrajne liste kake stranke ali zveze strank. Število glasov, ki jih bo dobila vsaka državna lista se bo delilo z 1 do 50 in nato se bodo razdelili mandati državnim listam slično kakor okrajnim.

KAZNI ZOPER VOLILNO ZLORABO

Z zaporom od treh mesecev do dveh let bo kaznovan vsakdo, ki bi z nasiljem ali grožnjo komu preprečil izvršiti volilno pravico. Strogo bo kaznovan, kdor bi preprečil izvrševanje dolžnosti predstavniku kandidatne liste. Kdor bi volilca podkupil, da podpiše ali ne podpiše kandidatne liste, ali da podpis prekličie, ali za kako listo glasuje ali ne, bo kaznovan z zaporom 6 mesecev do dveh let in z denarno kaznijo od 500 do 50.000 din. Tudi za vse druge volilne prestopke so določene ostre kazni.

DR. MILAN STOJADINOVIČ

nekdanji vodja JRZ in predsednik vlade je te dni izgubil svoje poslednje politične pripadnike. Bili so to člani beograjskega akademskega kluba politične skupine dr. Stojadinovića. Te dni so ti akademiki izdali objavo v kateri pravijo, da zapuščajo svojega voditelja, ker so se nad njim razočarali. Dolgo so čakali, da bo mož zapustil svojo škodljivo okolico, pa so zaman čakali do sedaj. Dr. Stojadinovića je sicer otvoril svojo politično pisarno, toda med narod ni šel s svojim programom. V pisarni je pa celo namestil ljudi, ki stoje v tesnih zvezah s komunisti. Tako opravičujejo ti študentje svoj korak.

ZA PREHRANO PASIVNI HKRAJEV

Ravnateljstvo za prehrano pri kmetijskem ministrstvu je poslalo v zetsko banovino 163 vagonov koruze za oskrbo siromašnega prebivalstva te banovine. Za drinsko in vrbasko banovino je v načrtu dobava 665 vagonov koruze, ki se že pošilja. Za dravsko banovino je določena dobava 200 vagonov pšenice. Razen tega bodo dobili tudi pasivni okrajni banovine Hrvatske potrebne količine žita.

STRAHOVIT MRAZ PO VSEJ DRŽAVI

Kakor pri nas v Sloveniji je zavladal po vsej državi strahovit mraz, ki je napravil ponekod zelo veliko škodo. V južni Srbiji je sneg popolnoma ustavil ves železniški promet. Na Skopljski progi so obtičali trije vlaki v snegu. V enem vlaku, ki je obtičal v snegu sili proge se je nahajalo 300 potnikov, ki so jih le s težavo rešili orožniki in železničarji. Tudi v Liki so snežni zameti ustavili železniški promet. V mnogih krajih so bile zaradi mraza ukinjene šole. Silovita burja je v Primorju porušila mnogo telefonskih drogov, odnašala strehe s hiš in porušila dimnike. Po Bosni so se pojavile črede volkov, ki prihajajo v bližino človeških bivališč in iščejo hrane. Tempera-

tura je padla na 20 in tudi na 30 stopinj pod ničlo.

VOLILNA OKROŽJA

Volitve se vrše s kandidatnimi listami po volilnih okrožjih in z državno listo. Država bo

Rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije

Dne 9. t. m. je obhajala svoj štirideseti rojstni dan mati našega mladega kralja, Nj. Vel. kraljica Marija. Ob tem pomembnem dnevu se je ves narod s srcem združil okrog tako težko preizkušene, junaške in blage žene in matere v želji, da bi ji dale nebo dovolj moči v vseh viharjih. To so ji želeli in ji žele zlasti slovenski kmetje, ki gledajo v njenem prvo-rojencu najtrdnjše jamstvo za srečno bodočnost kraljevine Jugoslavije.

razdeljena na 55 volilnih okrožij. Slovenija je razdeljena na šest volilnih okrožij in sicer: 1. Ljubljana z okrajji Radovljica, Kranj, Kamnik, Ljubljana-okolica in Škofja Loka. 2. Ljubljana-mesto voli dva poslance. 3. Maribor z okrajji Prevalje, Konjice in Maribor levi breg.

NJ. VIS. KNEZ PAVLE IN KNEGINJA OLGA V ZAGREBU

Po srečno dokončanem sporazumu s predstavniki hrvatskega naroda, ko je njegova desetletna borba za pravice izpolnila želje in zahteve Hrvatov, je prišel v stolno mesto Zagreb

knez namestnik, da stopi v stik s samim narodom. Ta manifestacija udanosti hrvatskega naroda naši narodni dinastiji, brezpogojni privrženosti Jugoslaviji in odločna volja braniti meje naše skupne države in njeno neodvisnost je napravila v teh izredno resnih časih doma in v inozemstvu najgloblji vtis.

Po doseženem sporazumu je postala naša država močnejša, složnejša in odpornejša kakor kdajkoli. Z obiskom kneževskega para v Zagrebu je sporazum na javen in manifestativen način potrjen in dokončno nakazana pot naše nove notranje politike.

Že na petu iz Beograda v Zagreb je hrvatski narod povsod navdušeno pozdravljaj Visoke goste, a Zagreb kot prestolnica Hrvatov je kraljevsko sprejel Nj. Visočanstvi.

Bivanje v Zagrebu je trajalo tri dni in je bilo zvezano z raznimi kulturnimi in socialnimi prireditvami.

Mesto Maribor voli enega poslanca. 4. Murska Sobota z okrajji Dolnja Lendava, Ljutomer, Ptuj, Maribor desni breg. 5. Celje z okrajji Krško, Brežice, Šmarje, Laško, in Celje. 6. Novo mesto z okrajji Logatec, Kočevje, Črnomelj, Novo mesto in Litija. Slovenija bo volila 24 poslancev na okrož. listah.

Na vsakih 50.000 prebivalcev odpade po en narodni poslanec. Če bo ostanek prebivalcev v kakem volilnem okrožju znašal nad 30.000 prebivalcev, se bo volil še en poslanec. Na državnih listah se bo volilo skupno 50 narodnih poslancev. Glasovanje se vrši s kroglicami.

OKROŽNE LISTE

Okrajne kandidatne liste nimajo nosilcev. Okrajne liste se vlagajo pri okrajnem sodišču, kjer je določen sedež volilnega okrožja. Kandidatne liste morajo biti vložene najdalj 20 dni pred volitvami. Ena in ista oseba lahko kandidira v dveh okrajih kakega volilnega okrožja. Stranka, ki je listo sestavila, lahko kandidira na njej po dva kandidata. Kandidatno listo predloži okrajnemu sodišču pet predlagateljev.

DRŽAVNE LISTE

Državna kandidatna lista ima nosilca in 49 kandidatov. Državno listo sestavi lahko samo stranka, ali zveza strank, ki je vložila v najmanj 15 volilnih okrožjih okrajne kandidatne liste. Državna lista se mora vložiti pri kasacijskem sodišču v Beogradu. Priloženo ji mora biti potrjeno, da je stranka, ali zveza strank vložila v najmanj 15 volilnih okrožjih svojo okrajno listo. Bodoča narodna skupščina bo štela skupaj okrog 340 poslancev.

ZAKON O DRUŠTVIH

V zvezi s spremembo političnih zakonov je vlada sprejela in odobrila zakon o volitvah narodnih poslancev. Vladajoči politični krogi so izjavljali pred sprejetjem volilnega zakona, da bo predložen tudi opozicijskim političnim strankam v izjavo, predno bo izšel v Službenih novinah in predno bo uveljavljen. Opozicija bi v tem slučaju dala skupno izjavo in mnenje o njem.

Pretekli teden je vlada razpravljala tudi o spremembi zakona o društvi in zborih. S to spremembo bodo predružačeni pogoji za ustanavljanje političnih strank in pa omogočena svobodna zborovanja in propaganda.

Da ne bo zamud z naročnino, prosimo vse one, ki so prejeli v »Kmetiskem listu« št. 49 priložene položnice, da se jih čimprej poslužijo in pravočasno poravnajo svojo naročnino, ki znaša za celo tekoče leto kakor doslej samo 30 dinarjev. One naročnike, ki imajo slučajno še kake zaostanke iz lanskega leta, pa prosimo, da nakažejo te po isti položnici skupno z naročnino za leto 1940.

JUGOSLAVIJA ZELI BITI NEVTRALNA

Božične številke beograjskih listov prinašajo izjavo našega ministra za zunanje zadeve g. dr. Cincar Markovića, v kateri pravi, da hoče ostati Jugoslavija v sedanji vojni nevtralna. To politiko podpira ves jugoslovanski narod in vsa naša prizadevanja gredo za tem, da se ohrani mir na Balkanu.

»Ako naša neodvisnost ne bo ogrožena«, pravi zunanji minister, »in ako bodo naši živ-

ljenjski interesi očuvani tudi brez poziva na moč našega orožja, o čemer smo iskreno prepričani, bi se nam ne moglo oprostiti, če ne bi podvzeli vsega, kar je v naši moči, da očuvamo državo pred vojno in vsemi njenimi posledicami. Ne vemo sicer, kakšne pozitivne rezultate bodo prinesla vsa ta naša prizadevanja v zunanji politiki, ker so odvisna od mnogih drugih okoliščin, ki so izven obsega naše akcije, toda Jugoslavija je odločena dosledno izvajati svojo politiko nevtralnosti.

Kdaj bodo volitve

Načrt zakona za volitve narodnih poslancev je vlada sprejela in ga bo tudi v kratkem uveljavila. Zakon v splošnem vsebuje vse one pogoje, ki jih zahteva od njega demokracija, to je tajno glasovanje, splošno in enako volilno pravico ter proporcionalno porazdelitev mandatov. Razdelitev volilnih okrožij se je po vsej državi izvršila tako, da pride proporc tudi resnično do veljave. Povprečno pride drugod okrog 300.000 prebivalcev na eno volilno okrožje, kakor je vlada svojčas načelno sklenila.

Za Slovenijo to načelo ni obveljalo. Slovenija šteje okrog 1.100.000 prebivalcev pa je razdeljena na šest volilnih okrožij. Na eno volilno okrožje ne pride niti 200.000 prebivalcev.

Kdaj bodo volitve razpisane še ni določeno. Niti ni izključeno, da bi se morale volitve odložiti zaradi zunanje političnih razmer. Demokratski politik g. Milan Grol zahteva najprej

ustanovitev še yrbaske in slovenske banovine ter šele nato razpis volitev. On smatra tudi da bi bilo potrebno še pred parlamentarnimi volitvami razpisati občinske volitve.

»Hrvatski dnevnik« neprestano ponavlja zahtevo po volitvah v hrvatski sabor. Ker si je težko zamisliti, da bi se saborske volitve izvršile, skupščinske pa ne, je verjetno, da se bodo ali oboje volitve vršile, ali pa oboje odgodile, čeprav meni »Hrvatski dnevnik«, da bodo volitve v hrvatski sabor razpisane ne glede na volitve v narodno skupščino.

Casopisje slovenske JRZ pripoveduje, da volitev ne bo in smatra, da je stvar v redu tako kakor je.

Tudi beograjsko časopisje ne ve glede volitev ničesar določenega povedati. Zaenkrat je samo ugibanje.

Kaj se godi po svetu

TEKMA ZA BALKAN

Človek bi moral imeti gorečnost Devise Orleanske, da bi mogel nazorno pokazati in umljivo razčleniti vso gmoto spornih vprašanj, ki so končno dovedla do sedanje vojne. Značilno za napetost mednarodnega ozračja pa je zlasti dejstvo, da število teh vprašanj z vsakim dnevom

narašča, da se zmeda stopnjuje in zato napetost na vseh koncih in krajih zaostrojuje.

Ta položaj je zlasti za nevtralne države mučen in jim nalaga vedno nova in prav občutna bremena.

Zadnji čas se vidno stopnjuje diplomatska borba za Podunavje in Balkan, torej za ozem-

lje, po katerem se razprostira tudi naša država. Poleg držav, ki so na tem ozemlju doma, imajo tu močne in važne interese vse evropske velesile. Te interese zadnji čas najbolj naglašala Italija, ki si s precej jasno odkritimi nameni resno prizadeva, da bi balkansko-podunavski del Evrope ostal miren. Temu prizadevanju je služil tudi beneški sestanek madžarskega zunanjega ministra Csakyja z grofom Cianom v Benetkah, o čemer smo poročali v zadnji številki.

Po italijanskem načrtu gre za odstranitev tako zvane boljševiške nevarnosti. Kakor vemo, so Rusi po razpadu Poljske prišli na Karpate in so tako postali mejaši Madžarske. Vsako nadaljno prodiranje v tej smeri bi Italija smatrala za »casus belli«, povod za izbruh vojne. V tem primeru bi Madžarski tudi dejansko prisločila na pomoč. Tako je bilo sklenjeno v Benetkah. Po kateri poti bi šli transporti italijanskega vojaštva in vojnega materiala Madžarom na pomoč v borbi proti Rusiji? To je vprašanje, ki bo v primeru potrebe morala nanj naglo odgovoriti suha stvarnost.

Na Balkanu samem je kakor v kotlu. Sporna vprašanja obstojajo med Madžarsko in Romunijo, med Romunijo in Bolgarijo, med Bolgarijo in Grčijo ter dalje skoraj med vsemi posameznimi balkanskimi državami. Razen tega je Besarabija, ki je danes v rumunski posesti, še zmeraj kolikor toliko odprto vprašanje v odnosih med Romunijo in Rusijo. Da bo slika te zamotanosti popolnejša, naj čitatelje spomnimo, da Anglija s Francijo jamči Romuniji varnost, oziroma nedotakljivost meja v primeru neizzvane napada s strani kake evropske države.

Spričo tega je razumljivo, da so sedaj na dnevnem redu potovanja raznih balkanskih diplomatov in se neprestano vrše posvetovanja po vseh prestolnicah balkanskih držav.

Enako vneto je na delu tudi ostala evropska diplomacija v borbi za interese na Balkanu, tako da nastopijo tu in tam trenutki, ko so vsa ostala vprašanja potisnjena v ozadje in je vsa pozornost obrnjena samo na ta važni del Evrope, ki pomeni nekaterim velesilam pot v Sredozemlje, v bližnji Orient (Vzhod) in v tisti del Azije, ki tvori neizčrpni vir angleškega impe-

F. Skowronk:

2

Grbulja

Mazurska povest.

»Nak, striček, to res ni gospodinjstvo! Eden se mora oženiti, ti ali pa Ludvik.«

Izrekla je to s tako smešnim poudarkom, da se je stari moral na glas zasmejati. »Prav imaš. Grbulja, vendar moram to že prepustiti Ludvik. Danes je peljal pitano svinjo v mesto. Treba bo plačati obresti; pa še nimava vsega denarja skupaj. Zdaj se pa le podviži dalje in glej, da bo vse prav. Dekle nama bodo vse odnesle iz hiše.«

Prijazno ji je pokimal in gledal za njo, ko je čvrsto odhajala. Škoda, da je grbasta in nima nič denarja. To bi bila žena za Ludvika, prav kakor je zapisana v bukvah. Zastran denarja, to še ne bi bilo najhujše. Ako bi dobro gospodarila, bi se tudi tako še pretolkla, toda grbasta žena? Potegnil je oslo iz osolnika in je zamišljeno podrgnil po kosi. Pogledi so še vedno sledili Grbulji. Prišla je bila sedaj do potoka, ki teče čez travnik. Brez obotavljanja je bredla čez tamkaj, kjer so vozili čez potok, in se ji ni zdelo vredno, da bi šla okrog po ovinku, kjer so bili veliki kamni in bi bila lahko prišla čez, ne da bi se bila kaj zmočila. Nato je sedla na kamen ob potu, si obula nogavice in čevlje, je spustila spodrecano krilo doli in je zaprla dežnik. Skozi vas vendar ni mogla hoditi kakor kakšna hotnica.

Gospodinjstvo pri Rostkovich je bilo res predalih in omarah je morala Grbulja iskati perilo obeh moških. Z glavo majaje je ugotovila, da je ta čas, odkar je bila zadnjič tu, zmanjkalo cel kup namiznega perila. Potem je šla povsod po hiši. Lonci za med v podstrešni izbici so bili prazni, od prašiča, ki so ga bili zaklali za veliko noč, je ostala samo še ena šunka in pol boha. Nič boljše ni bilo na dvorišču. Teleta so bila mršava in shirana. Tudi preteпали so jih. Kakor hitro je namreč odprla vrata v hlev, so se živali plaho stisnile v ozadje. Podoba je bilo, da živi na dvorišču ena sama koklja s šestimi piščeti. Seveda je bila vsa perutnina na vrtu in je obirala kosmulje.

Kaj je iz lepe kmetije postalo po smrti stare kmetice! Prava ciganija! Moška tega ni sta bila kriva. Oba sta bila trezna in pridna, le ženske je manjkalo, ki bi imela vajeti v rokah. Vsak teden bi bilo mogoče prodati precej jajc in toliko in toliko presnega in kuhane masla, vsako leto bi morali odrasti vsaj po dve krdeli piščet, po veliki vaški mlaki pa bi moralo gomazeti na ducate rac in gosi. O, ona bi že znala gospodinjiti, najsi je tudi samo šivilja. Saj se je tu na tej kmetiji učila do svojega devetnajstega leta, preden je bila odšla v mesto.

Kmetija je močno obremenjena; kajti mladi posestnik mora izplačati štiri brate in sestre, a dota ni odmerjena prenizko. Kljub temu bi utegnil izhajati tudi z ženo brez velike dote, ako bi znala pametno gospodinjiti. In Ludvik je tako dober in miren človek. Vsak otrok bi ga lahko vodil. Toda — tu so njene

misli nenadoma obstale. Vlažne oči so postale otožne in ustna so ji podrhtevala, ko je lahobupno. Po vseh luknjah in koteh, po vseh no zamrmrala predse besedo: Grbulja.

Prvič se je v njenem srcu zdaj zdramilo grenko občutje bridkosti. Prvikrat se je zdaj sporekla z usodo, ki ji je dala spačeno postavo s seboj na pot v življenje. Ako bi bila odrasla ravnih udov, bi bila pač že zdavnaj dobila čvrstega moža, kakega rokodelca ali malega uradnika. Toda zdaj? Zdaj roma od vasi do vasi, iz hiše v hišo, a brez doma. Celo pravo ime se ji je malone izgubilo. Vsa ta leta si ni nič posebnega mislila pri tem, ko jo je vsakdo klical z imenom, ki je označevalo njeno telesno napako. Zdaj pa je nenadoma občutila to kot psovko, ko je ena izmed deklin pomolila glavo skozi vrata in mirno rekla: »Grbulja, kaj naj skuhamo za kosilo?«

»Ali ne veš, kako mi je ime?«

Dekle je začudeno zmajalo z glavo. »Saj nisem doma iz teh krajev.«

»No, potlej si zapomni! Meni je ime Loviza Motek.« V naslednjem trenutku je Grbulja že obžalovala to, kar je pravkar storila; kajti deklin so se v kuhinji glasno zahihitale in zasmehljivo klicale druga drugi:

»Ti, si slišala? Zdaj moramo reči vselej gospodična Motkova.«

Ko se je Ludvik Rostek na večer vrnil s sejma, je bila Grbulja že zopet dosegla notranje ravnovesje. Najprej je potočila dve solzi, ki sta ji nehote zdrknili po licih, in s prav odločnim naglasom rekla: »Žensče neumno!« S tem pa ni mislila deklin v kuhinji, ampak sama sebe.

(Dalje prihodnjič)

rija in s tem mozeg vsega angleškega bogastva in moči.

USODNO LETO

Prve dni po novem letu je angleški ministrski predsednik Chamberlain na nekem zborovanju v Londonu izjavil, da bo to leto verjetno postalo usodno v svetovni zgodovini. Sedanji mir je samo mir pred viharjem. Nihče ne ve, kako dolgo bo ta mir še trajal.

Zavezniki ne želimo uničiti nemškega naroda. To je zlohota trditev, ki morda služi notranjim potrebam. Toda nemški narod mora spoznati, da nosi odgovornost za nadaljevanje vojne on sam. On mora razumeti, da zavezniki težnjamo po krščanski ureditvi mednarodnega sožitja ne more biti zadoščeno z obljubami, ki so se v prošlosti mnogokrat izkazale kot puhle.

Ako naj zmaga pravica, potem ne smemo oklevati, ako od nas zahtevajo za takšen cilj tudi velike krvne žrtve. Zle sile se bodo zaman borile proti takšni skupnosti sil, ki se borijo za dobro.

RUSKO-FINSKA VOJNA

Po zadnjih poročilih iz finskih virov se je Fincem posrečilo ruskim četam presekati glavno pot, ki vodi iz Salle proti Salmijerviju. Ruske čete so po tem poročilu v težavnem položaju, ker jim je onemogočen vsak umik. Druga poročila spet trdijo, da je ruska divizija 18.000 mož na tem področju obkoljena. Splošno trdijo finska poročila, da so Rusi sedaj povsod potisnjeni nazaj na mejo in se v nekaterih odsekih vrše boji že na ruskem ozemlju.

Rusko vojno poročilo, ki ga še vedno izdaja poveljništvo leningrajskega vojnega okrožja, govori samo o spopadih patrolj. Omenja le, da se je ruska pehota v odseku Kitele spustila v borbo z nasprotnikom. Končno pravi, da slabo vreme onemogoča delovanje letalstva.

FINSKA V RUSKI LUČI

Kakor smo vedno objavljali ruska in tuja poročila, tako se nam sedaj zdi dolžnost, da poleg tujih objavimo še rusko poročilo, ki se glasi:

Štab leningrajskega vojnega okrožja je objavil danes komunike, v katerem se bavi z inozemskimi poročili o vojaških operacijah na Finskem. Predvsem pravi, da v zadnjih treh tednih ni bilo posebno važnih sprememb v vojaških operacijah v nasprotju z resnejšimi operacijami v prvih treh tednih. V večini primerov so bili v zadnjih treh tednih samo običajni spopadi patrolj ali manjših pehotnih edinic. Silen mraz je znatno izboljšal položaj finske vojske, ki pa ni znala izkoristiti svoje prednosti.

Ker so inozemski poročevalci, zlasti pa francoski listi in Havas, objavljali naravnost fantastična poročila o sovjetski vojski, smatra štab leningrajskega vojnega okrožja za potrebno, da ugotovi naslednja dejstva:

1. Po tujih poročilih so Finci prebili fronto, prešli sovjetsko mejno in se bijejo boji na sovjetskem ozemlju. Vse to je popolna izmišljotina. Finska vojska ni niti na enem mestu prišla do sovjetske meje. V viborškem odseku je sovjetska vojska 70 km, pri Sortavalli 80 km, pri Pečengi 130 km, pri Uleaborgu in Rovaniemiju 120 km in pri Suomusalmiju 10 do 15 km globoko na finskem ozemlju.

2. Tuje agencije, zlasti Havas, trdijo, da je pri Suomusalmiu 44. sovjetska divizija izgubila 14.000 mož, štela pa je skupno samo 10.000 mož. V resnici ta divizija ni izgubila več nego 200 mož, pa še to bolj zaradi mraza, kakor zaradi spopada s finsko vojsko.

3. Inozemska poročila pravijo, da je finska vojska presekala železniško progo v Murmansk in da je promet na njej prekinjen. Ugotavljamo, da Finci niti na eni točki niso pri-

šli do sovjetske meje ter da so od nje oddaljeni več deset, od murmanske železnice pa celo na stotine kilometrov. V resnici ni bil promet na progi v Murmansk niti za eno minuto prekinjen.

4. Inozemske agencije trdijo, da so Rusi izgubili Pečengo ter da so pozvali nemške inštruktorje na pomoč, da organizirajo sovjetsko vojsko. Resnica v nasprotju s tem pa je, da je Pečenga že od 1. decembra v rokah sovjetske vojske, da se že od tedaj dalje nahaja tam prvi sovjetski korpus in da je ta prodrli že 130 km južno od Pečenge. Kar se tiče nemških inštruktorjev, ki naj bi prišli reorganizirati sovjetsko vojsko, ne smatra štab niti za umestno, da o tem govori. Samo strah pred možnostjo vojaškega bloka med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo je mogel pri francoskih poročevalcih povzročiti to netočno poročilo. Razumemo, da morajo poročevalci, ki imajo naročilo, da vodijo propagando proti sovjetski vojski, svojo nalogo izpolnjevati, da dokažejo svojo življenjsko upravičenost, toda v teh primerih se ne poslužujejo faktov, temveč samo varanja drugih in samih sebe.

ITALIJANSKI PROTEST

Nemške oblasti so ustavile več transportov italijanskega vojnega materiala. Transporti so bili namenjeni v pomoč Finski. Italijanski poslanik v Berlinu je proti takemu postopanju ostro protestiral, vendar brezuspešno. Ponovne italijanske pošiljke za Finsko so nemške oblasti zavrnilo že takoj na nemško-italijanski meji na Brennerju. Nemška vlada namreč vztraja na stališču, da hoče biti v rusko-finskem sporu nevtralna in zato ne more po svojem ozemlju dopuščata nobenega prevoza vojnih potrebščin za Finsko.

NORVEŠKO POSREDOVANJE

Norveška vlada baje namerava posredovati v sporu med Finsko in Rusijo. Nekateri krogi menijo, da je sedaj pravi čas za tako posredovanje in pričakujejo uspehov. V splošnem pa prevladuje mnenje, da iz tega ne bo nič, ker ruska vlada bržkone ne bo sprejela takega posredovanja. Po angleških poročilih prevladuje namreč v ruskih uradnih krogih zahteva, da je vojno treba nadaljevati brez ozira na to, kakšne posledice bo imela. Ako je to res, potem je vsako upanje v uspeh kakega mirovnega posredovanja jalovo.

MILJARDE NA DNU MORJA

Brezobzirna podmorniška in minka vojna na morju je zahtevala že dosedaj ogromne izgube v sedanji svetovni vojni. Število ladij in dragocenih tovorov predstavlja milijardno vrednost, ki leži brez haska na dnu morja, med tem pa narodi trpe silno pomanjkanja vsega obleke in hrane. Izgube trgovskega brodovja v sedanji vojni do konca decembra: 220 ladij z 932.814 tonami ali 1.34% vse svetovne tonaže. Tako so znašale angleške izgube 99 ladij s 45.043 tonami ali 2.16% vse angleške tonaže, francoske 9 ladij s 54.600 tonami ali 1.85%, nemške pa 23 ladij s 138.741 tonami ali 3.09% vse tonaže. Naš država je zastopana v statistiki izgub z 1 ladjo s 6371 tonami, kar je 1.55% vsega našega trgovskega brodovja. Romunija je izgubila 1 samo ladjo s 6394 tonami. Skupne izgube nevtralcev znašajo 88 ladij s 266.136 tonami ali 0.66% trgovskega brodovja.

RUSIJA — BOLGARIJA

Po izjavi bolgarskega finančnega ministra Božilova, ki je za Bolgarijo vodil bolgarsko-ruska trgovinska pogajanja, je pravkar podpisana rusko-bolgarska trgovinska pogodba bila sklenjena za dobo treh let.

Rusija bo izvažala v Bolgarijo petrolej, volno, kemikalije in drugo, Bolgarija pa v Rusijo olje, svinje, kože, riž in drugo.

Izmena blaga bo dosegla v tej dobi po količini eno milijardo levov. Blago bodo prevažali po Donavi in Črnem morju. V Sofiji bo ustanovljeno rusko zastopništvo, ki bo skrbelo za pravilno izvajanje doseženega sporazuma.

GLASOVANJE NA TIROLSKEM

Po uradnih poročilih je od 267 tisoč južno-tirolskih Nemcev glasovalo 185 tisoč oseb za izselitev v Nemčijo.

Zanimivo je, kako se je moglo v Kanalski dolini prijaviti 5603 Nemcev, ko je tamkaj nemška manjšina prav za prav le neznatna in tvorijo večino neitalijanskega prebivalstva Slovenici. Od prijavljenih je glasovalo za preselitev v Nemčijo 4576, za Italijo 337 upravičencev, 690 pa se jih je glasovanja vzdržalo.

Kmet'ska mladina

NOVO MESTO

V nedeljo 21. t. m. ob 10. dopoldne se vrši VII. redna seja Novomeškega okrožja društev kmetjskih fantov in deklet v Sokolskem domu v Novem mestu.

Ker je seja zelo važna, je dolžnost vseh faktorjev, da se je zanesljivo udeležijo.

Grahovo pri Cerknici

Naše Društvo kmetjskih fantov in deklet je živahno na delu. Nameravamo uprizoriti igro »Celjski grofje«, ki zahteva seveda velikih priprav in tudi naporov. Poskušali bomo našo nameru uresničiti.

Z veliko vneto smo se tudi vrgli pod vodstvo našega tajnika tov. Šilda na delo za nabiranje novih naročnikov »Grude«. Dosedaj smo poslali upravi že 30 naročnikov in z delom nadaljujemo. Iz tega je razvidno, da nismo kmetjski pokretaši samo po besedah, ampak tudi v dejanju uresničujemo naš program in delovni načrt! (Tako je prav! Op. ur.)

Gor. Petrovci

V nedeljo 7. januarja t. l. smo pri našem Društvu kmetjskih fantov in deklet priredili igro »Dve nevesti« od Cvetka Golarja. Uspeh igre in obisk je bil prav zadovoljiv. Društveno delo bomo tudi v drugih ozirih nadaljevali in delovni načrt, ki smo si ga zastavili za zimski čas, tudi izvedli.

Šulinci

Pri nas smo imeli na praznik 6. januarja t. l. prireditev Društva kmetjskih fantov in deklet. Igrali smo veseloigro »Vdova Rošlinka«, ki je za naše razmere in prilike odlično uspela. Kljub mrazu je bil obisk prav velik in tudi igralci, ki so bili sami kmetjski fantje in dekleta, so vloge rešili v zadovoljstvo gledalcev. Naša kmetjska mladina s svojimi nastopi dokazuje, da razume prosvetno nalogo svoje organizacije in se na našem podeželju vidno uveljavlja.

Borejci

Društvo kmetjskih fantov in deklet v Borejcih je imelo v nedeljo, dne 17. decembra 1939 svoj redni občni zbor. Poleg vseh sklepov, ki so bili sprejeti za poživitev dela, je bil izvoljen naslednji odbor: Karel Cigüth, predsednik; Bela Bertalančič, podpredsednik; Franc Sečko, tajnik; Franc Gyergzek, blagajnik; Štefan Kranjčič, knjižničar. Odborniki: Janez Gyergyek, Alojz Gyergyek itd. Revizorja sta Koloman Cigüth in Jože Gomboc. Okrožje kmetjskih fantov in deklet v Murski Soboti je zastopal predsednik tov. Rudi Titan, Zvezo kmetjskih fantov in deklet pa tov. Ernest Titan. Novi odbor nam daje

jamstvo, da bo delovanje društva še bolj uspešno kot je bilo dosedaj.

Puconci

Na praznik Sv. Treh kraljev 6. januarja t. l. je priredilo naše Društvo kmetiskih fantov in deklet znano komedijo »Narodni poslanec«. Igro je režiral tajnik Okrožja kmetiskih fantov in deklet v Murski Soboti tov. Štefan Kūhar, ml. Obisk je bil tako velik, da so morali igro zvečer še ponoviti. To je najlepši dokaz sposobnosti režiserja in naših igralcev, ki so se od prvega do zadnjega zelo potrudili. Tako vrši Društvo kmetiskih fantov in deklet veliko vlogo pri izobrazbi vaškega prebivalstva.

Sv. Bolfenk pri Središču

Tukajšnje Društvo kmetiskih fantov in deklet priredi v nedeljo, dne 21. januarja t. l. v tukajšnji šoli narodno-socialno igro v 4. dejanjih: »Voda s planine«, s pričetkom ob 6. uri zvečer. Pri prireditvi sodeluje tudi moški pevski zbor tukajšnjega izobraževalnega društva »Lipe«. Vse ljubitelje lepe igre in naše stalne obiskovalce k posetu vljudno vabimo!

Iz naših krajev

× Generalna lista izžrebanih obveznic vojne škode je te dni izšla v samozaložbi Avgusta Pertot-a, uradnika Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani. Knjižica vsebuje vse potrebne podatke o vseh do sedaj izžrebanih 3806 obveznicah vojne škode, tega pri nas najbolj popularnega in razširjenega papirja; urejena je po dosedanjih izdajateljevih izkustvih v aritmetičnem redu, tako da je vsem interesentom pritranseno nepotrebno in zamudno iskanje po malo preglednih uradnih žrebnih listah, ki jih izdaja Finančno ministrstvo. Ker je knjižica pregledana in overovljena od Ljubljanske borze za blago in vrednote, je s tem podano jamstvo za absolutno točnost in zanesljivost v pogledu so-

glasja z uradnimi listami. Knjižica se toplo priporoča, stane 20 dinarjev in se naroča pri založniku: Ljubljana, Gledališka ul. 13.

× Josip Hitejc je podlegel poškodbam. Kakor so dnevni časopisi že poročali o teški nezgodi, ki se je pripetila tovarišu Josipu Hitejcu, posestniku in bivšemu županu na Igu, smo prejeli v soboto dne 13. t. m. z Iga vest, da je Hitejc kljub vsem prizadevanjem zdravnikov, da bi ga rešili za dobljenimi poškodbami v ljubljanski splošni bolnici podlegel. Truplo dragega in nepozabnega pokojnika so prepeljali na njegov dom, odkoder se je vršil v ponedeljek lep pogreb na tamošnje farno pokopališče. Naj mu bo lahka ljubljena domača gruda. Njegovim užaloščenim pa naše iskreno sožalje!

Male hiše so naprodaj v Zalogu, na Brdu pri Ljubljani, na Bledu, v Križah pri Trziču, Cerknici, Rakeku, na Malem vrhu pri Škofljici in v Novem mestu.

Pojasnila daje Kmetiska posojilnica v Ljubljani.

× Orožne vaje v letu 1940. Izšel je ukaz, da lahko vojni minister po določbah zakona o ustrojstvu vojske in mornarice v letu 1940 pozove na orožne vaje rezervne oficirje, rezervne uradnike in obveznike, komore (tren) in prevozna sredstva, kadar in v kolikor bo to potrebno.

× Balkanska konferenca. Dne 23. in 24. febr. se bo vršila v Beogradu konference Balkanske zveze.

× Za dražbo krzna, ki bo v Ljubljani na velesjemu dne 22. t. m., je močno zanimanje tudi v inozemstvu in je pričakovati dovolj kupcev. Pošiljke krzna prihajajo iz vseh predelov države, mnogo slovenskih lovcev pa oddajajo svoj letošnji plemeniti pridelek kar osebno v pisarni na velesjemu. Vse blago bodo strokovnjaki pregledali in prebrali. Kdor ima še krzno doma, naj ga nemudoma pošlje na naslov »Divja koža«, Ljubljana — Velesjem.

× Kmet Ristič iz Obrenovca je prodal svojega slepega sina nekemu ciganu za Din 1400.

Proti očetu je uvedena preiskava. Siromašna kmetova družina pa je dobila podporo.

× Iznos lir pri potovanju v Italijo. Potniki in turisti, ki potujejo v Italijo smejo po najnovejših predpisih vzeti s seboj 2500 efektivnih italijanskih lir, in sicer 200 lir v bankovcih po 10 lir, 50 lir pa v kovanem denarju. Dozdaj jim je bilo dovoljeno nesti s seboj po 300 italijanskih lir. Razen zgornjega zneska efektivnih italijanskih lir si lahko potniki in turisti, ki potujejo v Italijo, nabavijo preko pooblaščenih zavodov in od Putnika do 3000 lir v kreditnem. pismu in do 2500 lir v hotelskih bonih.

× Vsi državni in samoupravni uradniki iz večjih mest si morajo do 17. febr. t. l. nabaviti plinske maske. Plinsek malke se dobe pri Bata po Din 165.—

× Beograjska policija je aretirala tri študente, ki so ponoči pisali po beograjskih hišah razna komunistična gesla s katranom. Studentje so doma iz Črne gore. Študentje so imeli svojo centralo v neki dijaški kuhinji.

× V Ljubljani je iz ljubosumnosti streljal na svojega dekleta trgovski pomočnik Oskar Klier. Kroglja je zadela dekleta v ramo in ga lažje ranila. Fant je pa skočil pod vlak, ki ga je popolnoma razmesaril.

× V Jajcu je bil zaradi nerednosti v poslovanju odstavljen ondotni šef davčne uprave Gjorgje Radivojiša. Ko je prišel prevzemati pisarno novi davčni upravnik Fuad Derviš, ga je Radivojiša s tremi revolverskimi strelji na mestu ubil. Na davčni upravi je bila nato uvedena preiskava, ki je dognala 160.000 din primanjkljaja.

× Srne rešile otroka. Petletni sinček posestnika Alberta Toplaka iz Podkorena pri Račevah se je na Sveti večer zgubil, ko se je skupaj z drugimi otroci sankal na pobočju brega. Ljudje so ga iskali dva dni in ga slednjič našli v nekem grmovju, 5 km daleč od hiše, iz katerega je pobegnil kakih šest srn. Otrok je zašel do grma in se tam vlegel. Ponoči so prišle srne, se polegale okrog otroka, ga grele ter ga obvarovale da ni zmrznil.

D. F.:

Bajtarjem zemljo

Strinjam se z načinom, kako izmotati iz stiske gospodarsko socialne razmere naše vasi kakor si ga zamišlja g. Žebot. Pri tem čakajo odgovorov še druga kmečka vprašanja: *koz ureditve posestvenih dolgov, plačevanja zemljiškega davka, kredita, povečanje strokovne izobrazbe, izboljšanje gospodarskih poslopij, vprašanje svetovnih cen itd.*

Od drugod pa se spet pojavlja geslo: *Nazaj k zemlji*, k prirodni obdelovanju grude, ki je hraniteljica človeštva, tovarna, ki je najbolj stalna, ki nikdar ne odpusti delavca-kmetovalca. »Ne silite v tovarne, doma primanjkuje pomagacev!« itd. Take lepe in blagodneče besede zvane naivno (preprosto) izrečene od ljudi, ki ne poznajo naših neurejenih posestnih razmer.

Kdo ima vendar prav, se boste begali: tisti, ki pravi, da je zemlje premalo in odtod izseljevanje kmečkega revnega sloja v mesta in v tujino, v Nemčijo, Francijo, Ameriko, ali tisti, ki pravi, da je zemlje dovolj, da so se ljudje pomehkužili, da ne vzdrže doma kljub temu, da njive potrebujejo več obdelovalcev.

Če nepristransko sodimo ti dve različni naziranji, moramo reči, da imajo prvi bolj prav v klicu »Nazaj k zemlji«, je pa le v tem resnica, da današnji svet želi prevelikega ugodja in častihlepja. Kaj je treba otrokom srednjih in velikih kmetov, da se zadrve v mesta, se preoblečejo v gospoda, po gizdalinsko seveda in se v nedeljah, ko imajo prosti čas, šopirijo po

vasi, češ »jaz sem sedaj meščan, kaj boš ti kmetavzar.«

Vendar take vrste ljudje ne sestavljajo večine onih, ki se zgube v mestnem vrvežu ali v inozemstvu. Kakor sem že prej omenil 70% beguncev z rodne grude sestavljajo bajtarji, ki jim sila razmer ne dopušča, da bi obstali doma.

Torej boste zaključili svoje spoznanje: zemlje je pri nas premalo.

Naslednja tabela o številu posestev pri nas, naj nas pouči, če je to res.

Štev. posestev bajtarjev	ca 51.000
" " malih kmetov	ca 37.700
" " srednjih kmetov	ca 53.300
" " velikih kmetov	ca 12.100
" " veleposestnikov	točno 485

Skupno štev. posestnikov ca 154.585

Od 51.000 kočarjev, ki imajo le krpo zemlje, jih je 20.000 brez gozda, dočim ima 150 veleposestnikov 20% celokupne gozdne površine, ki ne leži kje v planinah, ampak je dostopna vsakemu kmetovalcu. In to kljub temu, da se je v letih 1919-33 izvajala agrarna reforma. *Koliko je pa naših najrevnejših podeželskih ljudi, ki živijo od zaslužka pri večjih kmetih, ki »kvartirijo«* še ni toliko javnosti znano. Ne bom pretiraval, če jih ocenim na 15 do 20.000.

Sedaj mislim, da boste spoznali: da imajo bajtarji premalo zemlje, ali pa, da je nimajo nič, ni krivo to, da je pri nas premalo obdelovalne zemlje, ampak *dejstvo, daje kljub 20 letom naše svobode še premalo pravično razdeljena*. Da rešimo propada 70.000 slovenskih kmečkih proletarcev, ki stradajo doma, ali pa

se z garanjem ubijajo po tujih gruntih je nujno potrebno, da pometemo še zadnje ostanke graščinskega fevdalizma in preskrbimo našim bajtarjem in nemaničem boljše bodočnost. Zato je treba poleg drugih izboljšanj *v prvi vrsti ponovno, popolnejšo in bolj socialno-čutečo agrarno reformo kot je bila prva v letih 1919-33*. Dasi je treba priznati naši državi, ga je storila vse, kar je bilo v njeni moči, da bi se razlastitev veleposestev izvedla čim pravičnejše, saj je bilo deležno zemlje 22.000 slovenskih družin, vendar so bile naše oblasti *preveč milostne in popustljive proti veleposestnikom, saj so 285 veleposestvom pustile vsakemu posebej 75 ha obdelovalne zemlje (ca 131 johov ali oralov) ali 1000 ha dostopne gozdne površine (1750 johov ali oralov) kot gozdni maksimum*.

Kako znova razlašči veleposestva in urejevati posestne razmere, ni lahka zadeva in je treba to zadevo *docela razčistiti, ker naletimo pri tej socialni zmisli in ostvaritvi na mnogo ugovorov*. Predno se poglabimo v natančnejše raziskovanje, naj nakratko opišem, kako je potekala agrarna reforma. V čem so njene pomanjkljivosti, bo razvidel vsak sam. Podatke črpam iz predavanja g. agrarnega inšpektorja Šapla Antona², ki ga je referiral na kmetijski anketi v četrti seji »agrarno-političnega odseka«, ki je bila dne 3. junija 1938 v Del. zbornici v Ljubljani. (Se nadaljuje)

¹ Agrarna reforma = poljedelska ali zemeljska ureditev (obnova) izvira od dveh latinskih besed: ager = polje, reformo-obnovim.

² Mislim, da za njegove podatke ni potreba dovoljenja, ker je njegovo predavanje namenjeno javnosti in izdano še celo v knjigi.

× **Sedaj so pričele ženske.** V Zagrebu je ustrelila zaradi ljubosumnosti Smilja Bogulja svojega prijatelja Marka Dragovasca in nato izvršila samomor. Marko je bil le teško ranjen, dočim je ostala ubijalka na mestu mrtva.

× **Hrvatski ban je prepovedal,** da bi se v obstoječih veleblagovnicah smele proizvajati glasbene, kinomatografske in slične prireditve. Tudi je v njih prepovedano opravljanje gostilniškega obrta.

■ **Rumunski kralj Karol** je odgovoril na novoletno voščilo predsednika vlade Tataresca, da pripravlja Rumunija svojo vojsko, toda ne v napadalnem, temveč z namenom, da brani Bukovino, Erdeljsko in Besarabijo.

× **V Ptuju so odkopali kamenit stebriček** stare krščanske cerkve, ki je bila zgrajena v prvih letih krščanstva na Slovenskem.

× **Počasneje odplačevanje kmetijskih dolgov.** Do dne 2. decembra 1939 je bilo plačnih na račun kmetijskih dolgov 327.6 milij. din, od tega v letu 1937 143.5, leta 1938 130.4 in lani 53.7 milij. din. Lani je bilo največ plačil na področju cenrale 26.4, v Sloveniji 15.94, na področju zagrebške podružnice 7.26 in sarajevske podružnice 4.15 milij. din.

× **Sarajevski nadškof dr. Šarić** poziva v svojem »Katoliškem tedniku« k slogi in skupnosti, kajti Hrvati da še niso vsega dosegli, kar so hoteli in da tudi to, kar so dobili ni še sigurno. Odprto da je še vprašanje Bosne, vprašanje Bunjevcev itd.

× **Sedem jugoslovanskih sladkornih tovarn** je letos proizvedlo 10.773 vagonov sladkorja, kar bo zadoščalo za našo potrošnjo do prihodnje proizvodnje. Računajo celo, da nam bo še ostalo okrog 500 vagonov.

× **Grozovit samomor trboveljskega rudarja.** Strelni mojster Alič Franc iz Trbovelj si je zataknil okrog pasu tri dinamične patrone in jih zažgal. Silna eksplozija je njegovo truplo raztrgalo na drobne kosce. Samomor je izvršil priče nekaterih svojih znancev. Alič je bil priden delavec in so ga imeli vsi radi. Zadnje čase je pričel preveč piti in je najbrže tudi to vzrok samomora. Star je bil 26 let. Zapustil je ženo in tri otroke.

× **Tri metre visok sneg** je zapadel po hribih v okolici Ohrida.

× **Po deželi je nastalo veliko pomanjkanje** petroleja. Tudi to pomanjkanje je povzročil mraz, ki je pokril Donavo z ledom, da ni mogel priti pravočasno v Jugoslavijo tovor s petrolejem iz Rumunije. Medtem bi morala prispeti pošiljka petroleja iz Italije, toda naša Narodna banka ni izdala dovoljenja za izvoz potrebnega zlata. Tako postopanje se ne more dolgo trpeti in naj merodajni činitelji hitro uredijo vse, da bodo ljudje prišli do petroleja.

× **Zmrznjenega so našli** po štirih dneh v snegu Alojzija Kaltenekarja iz Križne gore.

× **Pri smučanju se je smrtno ponesrečil** Mokatarjev sinček 10 letni Černe Ivan s Prežganja v trebeljski fari. Fant se je sankal in pri tem zdrsel po ledenem bregu nizdol. Priletel je z glavo v drevo in si razbil lobanjo. Teškim poškodbam je kmalu podlegel.

× **Zmrznil je v Desnjaku pri Ivanjkovih**

60 letni delavec Friderik Cačen. Nekoliko preveč se ga je napil in je na potu domov padel in tam zmrznil.

× **V zadnjem mesecu smo izvozili 21.500 vagonov pšenice.** V Splitski luci so jo natovorili za Italijo 2500 vagonov.

× **V Beogradu je nastalo pomanjkanje** premoga v najhujši zimi. Zaloge so bile slabo preskrbljene in dovoz je sedaj v najostrejšem mrazu otežkočen.

× **V soteski od Dol. Toplic do Črmošnjice** je razburil prebivalstvo požar, ki je nastal v vasi Stari Žagi. Požar je uničil Pečanerjevo hišo in mlin.

Iz tujine

■ **Rumunija je končala svoja utrjevalna dela** na madžarski meji. Tudi proti sovjetski Rusiji bodo utrjevalna dela kmalu končana, kakor poroča časopisje.

■ **Tudi v Italiji je pritisnil silen mraz** in so bili po mnogih krajih hudi snežni zameti. Kraška burja je prevrnila več vagonov in ponekod ustavila žel. promet. Tudi obrežni promet po morju je bil ustavljen. V Trstu je padla temperatura na 10 stopinj pod ničlo.

■ **Pri Korčuli je zadela na pečino italijanska** jadrnica, ki je vozila 25 vagonov cementa. Jadrnica se je potopila posadka pa se je rešila.

■ **Holandski inženjer Drissen je zgradil** novo letalo, ki lahko preleti 12.000 km brez vmesnega pristanka.

■ **Ameriška letalska industrija** ima sedaj zlate čase. Ves svet naroča pri njej letala in računajo, da ima sedaj naročil za 550 milijonov dolarjev. Vojna torej koristi samo kapitalistom.

■ **Rumunski kralj Karol je izjavil,** da Rumunija ne odstopi niti pedi zemlje in da bo vse svoje meje branila. Treba je vedeti, da zahteva od Rumunije Madžarska Erdeljsko, Rusija Besarabijo in Bolgarija Dobrudžo.

■ **Bivši francoski minister za letalstvo Pierre Cot je objavil članek,** v katerem dokazuje važnost Finske z Alandskimi otoki za Rusijo. Ako Rusija dobi poleg baltičkih držav še Finsko, bo mogla povsem obvladati Baltičsko morje in po svoji volji dovoljevati Nemčiji morskota. Kontrolirala bo tudi izvoz in uvoz v Švedsko in Norveško. S severno finska bo prišla do odprtega morja v Atlantik. S tem bo Rusija dobila izhod na prosto morje in veliko trgovsko pot v Evropo, Afriko, Ameriko in celi svet. To pa bi bil velik udarec za Anglijo.

■ **Na zapadni fronti je padel prvi angleški** oficir v borbi med izvidniškimi četami.

■ **V Turčiji se potresi še vedno ponavljajo.** Zemlja se še ni umirila. Zemeljski skladi, ki so se ob prvih sunkih premaknili se še premikajo in povzročajo na površini zemlje nove potrese.

■ **Turčija je objavila program gradnje cestnega omrežja.** Program predvideva zgraditev 4400 km novih cest. Stroški bodo znašali 360 milijonov turških lir.

■ **Glavno tajništvo društva narodov poroča,** da se je odzvalo 18 držav, ki bodo nudile

pomoč napadeni Finski. Finci bodo dobili pomoč v denarju, materialu za Rdeči križ in orožju. Francosko časopisje se zavzema za to, da bi se poslalo na Finsko tudi armado od 100.000 mož in vojno brodovje, ki bi blokiralo severne ruske luke.

■ **Na Finsko bo odšla posebna komisija** angleške delavske stranke, ki naj bi proučila položaj.

■ **Znani rumunski državnik in bivši zunanji** minister Titulescu je zopet nevarno obolel. Nahaja se v Švicarskem zdravilišču St. Moritzu.

■ **Največjo rumunsko tovarno za vagon**e blizu Ploestija je popolnoma uničil požar. Sumijo, da je bil ogenj podtaknjen.

■ **Ruski ledolomilec »Sedov«** je plovil po severnem ledenem morju, gnan od debelih ledenih plošč, skozi katere se ni mogel sam prebiti celih 26 mesecev. Na ladji je bila skupina znanstvenikov, ki je vršila ves čas znanstvena raziskovanja in oddajala dnevno po radiju vremenska poročila. »Sedovu« je prišel na pomoč ledolomilec »Jožef Stalin«, ki je najmočnejša ladja te vrste na svetu. Dospel je že v bližino 25 milj do »Sedova« in ga bo kmalu rešil, ko bo razbil debele polarne ledene plošče in ladjo osvobodil.

■ **Ob mino je zadel 10 tisoč tonski angleški** parnik »Dunbar Castle« na potu v Južno Afriko. Kapitan ladje in dva mornarja sta bila ubita, 150 mož pa se je rešilo in 48 potnikov.

■ **Ameriški polarni raziskovalec Byrd,** ki je odplul s posebno ladjo v vodovje južnega tečaja, javlja, da je prispel že na mejo Južnega ledenega morja in da le počasi napreduje proti tečaju. Znano je namreč, da je Južni tečaj obdan s suho zemljo, ki jo pokriva visok sneg in da doslej še ni nihče mogel prodreti prav na tečajno točko. Severni tečaj je nasprotno obdan z morjem in je pred leti pristala na debeli ledeni plošči severnega tečaja s pomočjo letal ruska raziskovalna skupina učenjaka Papanina.

■ **V Nemčiji so predpisana žalna oblačila.** Moški sme kupiti samo črno kravato, črne rokavice in žalni trak. Črna žalna obleka je prepovedana. Ženske smejo kupiti sicer črno obleko, ne pa črnega plašča.

■ **Na Slovaškem bodo pričeli izvajati** najstrožji fašistični režim. Odpraviti hočejo, kakor je napovedal glavni komandant garde patra Hlinke g. Šanjo Mach na velikem shodu v Trenčinskih Toplicah, še zadnje ostanke demokracije na Slovaškem. Hlinkova garda bo dobila poseben zakon, ki jo bo napravil za edino predstavnico slovaškega naroda in nosilko totalitarnega (fašističnega) režima. Na zborovanju so prečitali pozdravno pismo prezidenta republike monsiona dr. Tise.

■ **Končan je popis Nemcev iz južne Tirolske,** ki se nameravajo preseliti iz Italije v Nemčijo. Od 250.000 tirolskih Nemcev jih odide v Nemčijo 185.365. Naselili se bodo na ozemlju Poljske v bližini Krakova in Tješinu. Tješinsko področje je Poljska ugrabila ob času nesreče Čehoslovaški. Sedaj bodo tam, kjer so bili nesložni slovanski bratje v sporu, naseljeni Nemci. Najprej bodo odpotovali šolani ljudje, za njimi pa pridejo kmetje in obrtniki. Seboj smejo vze-

Opustošenje po strahotnem potresu v Turčiji (z leve na desno): Eua izmed mnogih žrtev — Zasilno zaklonišče za begunce — Ob pečici na prostem se grejejo

ti samo premočno imetje. Nepremično premoženje posestva in hiše bo Italija Nemčiji odplačala. Nemčija je pridobila na ta način milijardno premoženje, s katerim bo krila uvoz iz Italije.

■ **Finska vlada** je izdala proglas na narod, v katerem pravi, da Finsko lahko premagajo le s silo, toda prej jo mora sovražnik uničiti. Vlada poziva narod, naj bo složen in naj podpira vojake v boju proti osvajalcu. Finski narod se bori za sveto stvar in za svete cilje. Veruje, da nobena sila na svetu ne more streti finskega duha. Iz te vojne bodo izšli svobodni in močni.

■ **Nemci na Poljskem.** Z vzhodno poljskega ozemlja, ki ga je zasedla sovjetska Rusija so se izselili vsi Nemci in so se preselili v pokrajino Lodž. Te dni je prispelo v mesto Lodž 40 tisoč Nemcev. Nemčija namerava vse preseljene Nemce iz tujine naseliti v zapadnih pokrajinah nekdanje Poljske od Pomorjanske (koridorja) do Krakova. Slovani pa bodo preseljeni drugam.

■ **Ameriški listi** napovedujejo, da se bo vojna pričela z velikimi letalskimi napadi meseca marca. Nemci da bodo izvajali množestvene letalske napade na angleška pristanišča in industrijska središča.

■ **Zaplenjene cerkvene umetnine.** Generalni guverner zasedenega poljskega ozemlja Frank je izdal naredbo, da se zaplenijo vse cerkvene umetnine na Poljskem in prepeljejo v Nemčijo.

■ **Nemčija** je prepovedala uvoz vseh časopisov, ki izhajajo v Švici v nemškem jeziku.

■ **Ameriškemu kongresu** je bil predložen nov proračun, ki predvideva za prihodnje leto 1800 milijonov dolarjev za narodno obrambo, to je več kot 100 milijard dinarjev.

■ **Holandska vlada** je naročila šest lahkih vojnih ladij za borbo proti podmornicam. Ladje bodo izgrajene v rotterdamskih ladjedelnicah.

■ **Rudniška nesreča.** V zapadni Virgiliji je eksplozija v nekem rudniku zahtevala 92 smrtnih žrtev. V nekem rovu je bilo zasutih 67 ru-

darjev, ki so bili živi odrezani od sveta, a jih niso mogli rešiti.

Sejmi

21. januarja: Ljubljana, Višnja gora, Teharje, Videm;
22. januarja: Sodražica, Središče, Mozirje;
23. januarja: Novo mesto, Kamnik, Ormož, Ljutomer, Maribor, Dolnja Lendava;
24. januarja: Celje, Ptuj, Trbovlje;
25. januarja: Blagovica, (Kamnik, Radeče), Zidmostu, Koprivna - Veliki dol, Slovenji gradec, Turnišče, Dolnja Lendava;
26. januarja: Maribor;
27. januarja: Brežice, Celje, Trbovlje.

„Kmetški list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 50 din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Navzlic podražitvi usnja
proizvajamo in prodajamo

ČEVLJE

v priznani prvovrstni
kakovosti po prejšnjih cenah.

TRIUMF, Miklošičeva cesta 12
nasproti hotela »Uniona«

„EKONOM“

R. Z. Z. O. Z.

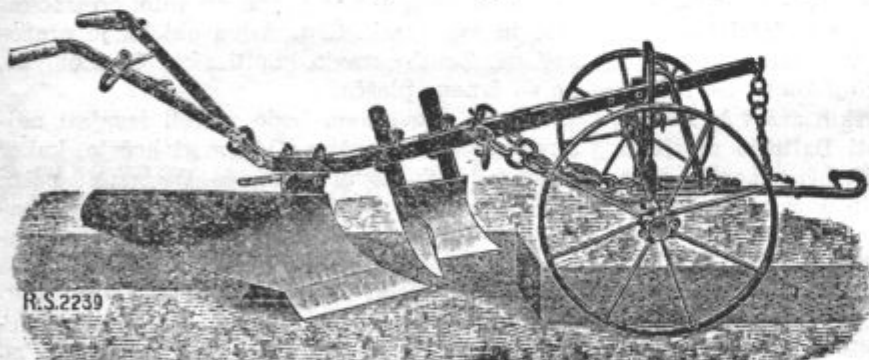
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

Telefon interurban 25—06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. **Poljske pridelke:** krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. **Stalna zaloga** vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žilindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo **glavno zastopstvo** za Slovenijo oprekarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke.

SACK-ovi plugi so najboljši!

Dospela je nova pošiljatev Sack-ovih plugov. Naročite takoj, ker je pričakovati podražitev surovin in s tem tudi plugov. Dalje nudimo po ugodnih cenah razno drugo kmetijsko orodje, stroje, zaščitna sredstva, umetna gnojila in razna hranilva ter druge potrebščine. V zalogi jih ima **Kmetijska družba in njena skladišča v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu**

Kmetska hranilnica in posojilnica na Igu

javlja žalostno vest, da je v soboto, dne 13. t. m. umrl njen dolgoletni načelnik, gospod

JOSIP HITEJC

posestnik in bivši večletni župan na Igu

Pogreb nepozabnega pokojnika se je vršil v ponedeljek, dne 15. januarja t. l. ob ¼ 4. uri pop. izpred hiše žalosti na Igu. Ohranili ga bomo kot požrtvovalnega združnega delavca v trajnem spominu.

NAČELSTVO.

Kmetski hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257

Brzovjav: „Kmetški dom“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun — Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive obrestuje po **4 do 5%** Za vse vloge nudi popolno varnost **Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!**